

**АЛЕГОРИЧНА ANТИНОМІЯ «ПОРОКИ-ЧЕСНОТИ»
ЯК ІДЕЙНО-СТРУКТУРНА ОСНОВА МОРАЛІТЕ
(НА МАТЕРІАЛІ П'ЄСИ ГЕНРІ МЕДВОЛЛА «ПРИРОДА»)**

Стаття присвячена виявленню антиномічної основи драматичної структури та проблемно-тематичного комплексу мораліте Г. Медволла «Природа». З'ясовано, що Медволл у своєму творі відходить від принципу чергування сцен з Пороками і Чеснотами, які зазвичай у мораліте ведуть боротьбу за душу Людини. Головною силою, що протистойть сімома Порокам на чолі з Чуттєвістю, є Розум. Запекле протистояння двох антиномічних ідентичностей губить свою гостроту завдяки віку, в якому Людина більше не може беззастережно перебувати у полоні Пороків. Тож, вирішення конфлікту в мораліте «Природа» відбувається скоріше в площині розумово-фізіологічної активності Людини, аніж в площині моралі, що, вочевидь, робить твір близьким до ідей нового гуманістичного вчення.

В ході розгортання конфлікту в мораліте Медволла «Природа» на перший план виходить тема володарювання, підкорення іншого своїй волі. Ця тема розвивається в мотивах боротьби протилежних сил за душу Людини, а також у міркуваннях щодо принципів виховання монаршої особи.

Ключові слова: мораліте, драматична структура, тема влади, антиномічні ідентичності, Пороки, Чесноти, Чуттєвість, Розум.

Мораліте *Природа (Nature)* з'явилося друком у видавництві Вільяма Растелла 1530 року, тобто більш, ніж через століття після появи *Замку Стійкості*¹, що вважається найбільш раннім повним текстом англійською мовою², створеним у цьому жанрі.

Відповідність ідейно-змістової складової мораліте середньовічним уявленнями про світ і місце людини в ньому забезпечила цій формі театралізованих вистав неабияку популярність протягом кількох століть. Унікальність мораліте, як думається, полягає в його близькості християнському віровченню, що робить цей жанр засобом потужного пропагандистського та дидактичного впливу. Мораліте відбиває християнське уявлення про земний шлях людини як про низку спокус і випробувань, що зазвичай призводять до гріхопадіння. Водночас, слід наголосити на тому, що мораліте завжди має щасливий фінал, адже у ньому знаходить своє вираження ідея про те, що душу грішника, який розкаюється, буде врятовано. Цей жанр можна вважати репрезентативним не лише в аспекті середньовічної християнської ідеології, але й з точки зору середньовічної художньої образності, в основі якої лежить прагнення митця виразити абстрактне уявлення через конкретний образ, візуалізувати ідею, надавши їй фізичного (зазвичай, тілесного) виразу. Так, у мораліте візуалізації набувають душевні порухи, моральні процеси, що відбуваються у внутрішньому світі людини.

Варто зазначити, що пік популярності мораліте в Англії припадає на другу половину XVI ст. [див.: 1: xix], тобто, на період найвищого розквіту ренесансних тенденцій в культурі цієї країни. Щоправда, на той час постановку мораліте уже було заборонено державним наказом³. Вочевидь, це було пов'язано із затвердженням в Англії пуританської ідеології, яка категорично засуджувала видовищність та театральність у тому, що має стосунок до Святого Письма. Тож, як видається, Реформація відіграла свою роль у подальшій долі цього жанру драматургії, закритиши для нього будь-яку перспективу розвитку в англійській культурі Новочасся.

Цікава характеристика цього жанру наводиться у передмові до збірки англійських мораліте та інтерлюдій за редакцією Е.Шелла та І.Шучера. За словами науковців, ландшафтом або місцем дії у мораліте постає людська душа. Тож, головний персонаж п'єси – це водночас і тло дії, і діюча особа на цьому тлі [2: ix].

Мета даної розвідки полягає у тому, щоби дослідити антиномічну основу мораліте Г.Медволла *Природа*, яка знаходить своє вираження у структурі драми, а також у характері розгортання основного конфлікту у творі. Як відомо, конфлікт у мораліте зазвичай розвивається у протистоянні антиномічних ідентичностей, представлених Пороками та Чеснотами. На перший план при цьому нерідко виходить концепт влади, володарювання, адже алегоричні образи прагнуть заволодіти Людиною, водночас обстоюючи власну першість і право керувати іншими та підпорядковувати їх своїй волі.

Слід зауважити, що концепт влади, уявлення про ідеального правителя, принципи його виховання тощо постають предметом активних дискусій у духовно-інтелектуальному просторі Західної Європи часів пізнього середньовіччя і Відродження. Тож, цілком закономірно, що ця тема знаходить своє відображення і в англійській літературі зазначеної доби, зокрема у *Природі* Генрі Медволла. Так, образ Ман – головного персонажа цього твору – може мати декілька потрактувань. Він є вінцем природи, володарем світу і, водночас, монаршою особою. Як говорить про нього Чуттєвість, «He shall reygne in the world as chuef govenor» [3]. Думається, з'ясування особливостей відтворення владного дискурсу у п'єсі Медволла *Природа* дозволить краще зрозуміти ставлення ранньотюдорівських митців до зазначеної проблеми, а також дасть можливість складати чіткіше уявлення про специфіку сценічної репрезентації в англійських мораліте образів, пов'язаних із владною семантикою.

Мотив боротьби за вплив на Людину знаходить своє відображення уже в мораліте *Замок Стійкості*. За словами дослідників, *Замок* можна вважати квінтесенцією або жанровим взірцем мораліте [див., приміром: 4: 44], головною рушійною силою сюжету в якому є боротьба семи чеснот з сімома смертними гріхами. Головним героєм цього твору є Людство (Mankind), на чиему життєву шляху, як водиться, трапляються спокуси. Ці спокуси інтегрує в собі Світ (World), який затягує Людство у свої тенета. До свого знайомства зі Світом Людство, як і будь-який інший природний феномен, не потребує одягу. Потрапивши під вплив Світу, Людство вдягається у розкішне вбрання. Ця дія, вочевидь, несе в собі метафоричний зміст. Вона символізує навернення головного героя на інший шлях, його перехід в іншу систему цінностей і моральних координат. Тож, у даному випадку вбрання у розкішні стріи є метафоричним сценічним прийомом, який постає засобом унаочнення чи візуалізації тих духовних процесів, що відбуваються з Людством.

Слід наголосити на тому, що у мораліте *Природа* тема влади⁴ знаходить свій розвиток не лише у протистоянні сил Добра і Зла та в їхній боротьбі за Людину, що є характерною ознакою жанру як такого. Вона також виразно представлена у тих епізодах твору, в яких викладено погляди сторін конфлікту на процес виховання монаршої особи. Зокрема, на початку твору, коли Природа знайомить Людину з її вірними супутниками, що супроводжуватимуть її на життєвому шляху. Ними постають Розум і Чуттєвість, які одразу ж представляють Людині свої протилежні погляди на те, яким має бути правитель. «Sobur thy selfe, man, I advyse the hardely» [5], так починає свою настанову Розум, наголошуючи на тому, що піддаватися пристрастям – значить шкодити собі та іншим [6]. Тему наставляння Людини продовжує Світ, який належить до тих сил, центральною фігурою яких виступає Чуттєвість. На переконання Світу, свій владний статус Людина може закріпити, тільки коли матиме розкішне вбрання, відповідний почет, маєток та ін. Коли ж вона цього не матиме, її проганятимуть з будь-якого пристойного товариства [7].

Концепт влади чи володарювання так чи інакше актуалізується у промовах багатьох персонажів-алегорій у мораліте Медволла. Так, уже в експозиції до твору Природа, даючи настанови Людині, перед тим, як та вирушить у мандрівку світом-життям, застерігає її проти відданості Чуттєвості, що нею Людина наділена від народження. Натомість, за словами Природи, слід повністю присвятити себе служінню Розуму: “Let Reason the governe in every condycyon...”, “...yt ought to be overall/ Subdued to Reason and under hys tucyon” [8]. Таким чином, вже на початку драми утворюється опозиція Розум-Чуттєвість⁵, що становить своєрідну вісь координат у творі. Від одного до другого полюсу цієї вісі реляція володарювання-підпорядкування змінюється кардинальним чином: якщо в стосунках Людина-Розум Людина має роль підпорядковану, то в стосунках із Чуттєвістю, остання має служити Людині. У протилежному випадку Людині загрожує руйнація і загибель. Чуттєвість, з її слів на початку п’єси, саме і прагне служити Людині. Втім, на ділі згодом відбувається підступна трансформація Чуттєвості зі слуги на володаря Людини.

Вже на початку мораліте, у відповідь на наставляння Людини Природою Чуттєвість висловлює свою образу з приводу цілковитого нехтування її ролі у житті Людини. Вона скаржиться на те, що їй не дають можливості прислужитися головному героєві твору (“And now you put me out of hys servyse”, [9]), як вона добре вміє це робити. На переконання Чуттєвості, лише керуючись її порадами, Людина зможе правити світом (“And yf he do so I think to dome/ He shall reign in the world as chyef governer”, [10]). У суперечці з Розумом вона звинувачує останнього у зневазі й пихатості: “Ye, Reason, syt, ye speke luke a noble man...” [11]. На переконання Чуттєвості, Розум, прагнучи возвеличитися над нею, поводить, як «господар» (“a lord”, “a rular”). Чуттєвість не може погодитися з тим, що так і має бути, що це і є природний порядок речей [12]. Не знайшовши порозуміння з опонентами⁶, вона уже не приховує своїх справжніх прагнень: «Maugry theyr teeth I shall rule the man» («Попри їхні зусилля керувати Людиною буду я», [13]).

На шляху свого дорослішання центральний герой середньовічних мораліте має пройти випробування мирським життям. Не становить виключення і головний герой *Природи*, якого сердечно вітає Світ⁷, водночас акцентуючи увагу на його високому статусі: «...thys Man/ Is ordeyned to reygne here in thys empyr... as mighty governer,/ Havyng all thing subdued to hys power» [14]. Світ одразу ж помічає, що Людина не має на собі одягу. Він

відкидає зауваження Невинності та й самої Людини, котрі прагнуть пояснити йому, що такою створила Людину сама Природа. Його головний аргумент, який він використовує щоразу, коли прагне у чомусь переконати Людину, такий: «коли хочеш жити у світі і правити світом, роби так, як роблять інші» («Also he must nedys do as the Worlde doth/ That intendeth any whyle here to reugne», [15]). Тож, Людину вибирають у розкішний одяг. Цей сюжетний хід був цілком передбачуваним глядачами мораліте *Природа*. Адже, по-перше, як зазначено в тексті п'єси, Світ і Прихильність Світу (*Worldly Affeccyон*) від початку вистави сидять на сцені, тримаючи одяг в руках і чекаючи влучного моменту. По-друге, сценічний прийом зі вдяганням головного героя мораліте у розкішні строї не був новим. Як уже зазначалося вище, він був використаний, зокрема, і в мораліте *Замок Стійкості* з метою показати, що з героєм відбуваються внутрішні перетворення.

Прийнявши одяг з рук Світу, Людина підпадає під вплив Пороків. Вона не здатна утримати біля себе Розум і Невинність, яких Світ зовсім не цінує і вважає непотрібними молодому правителю. Натомість з Людиною залишається Чуттєвість та з'являються нові радники, з-поміж яких особлива роль належить Прихильності Світу. До нового королівського почту входять Пороки (по суті, це сім смертних гріхів), що згодом перетворюються зі слуг Людини на її господарів. Це вони заохочують Людину до відвідування кабаків та будинків розпусти, формуючи в ній, передовсім, якості галантного кавалера чи бахура.

Однією з нових подружок Людини постає Гординя. Характерною ознакою цього алегоричного персонажа мало бути вишукане вбрання за останнім словом моди. Гординя звертають увагу аудиторії на найменші деталі свого туалету (прим., “Behold the bonet uppon my hed:/ A starng colour of scarlet red – / I promise you, a fine threde/ And a soft wull!” або “My doublet ys onlaced byfore./ A stomacher of saten and no more” [16]). Водночас, надзвичайно цікавою є і мовна партія цього героя⁸, сповнена розмовних виразів та мовної гри⁹.

Вплив Пороків на Людину є найстільки потужним, що моральне падіння головного героя відбувається досить-таки швидко, призводячи у кульмінаційному епізоді першої частини твору до бійки між Людиною і Розумом. Людина поводить себе агресивно й недостойно, у такий спосіб реагуючи на спробу Розуму врятувати її від моральної руйнації, виявом якої постає ганебна поведінка Людини у таверні, зокрема, її любовна інтрижка з повією Маджері. Зрозуміло, що Пороки тільки вітають новий стиль поведіння Людини, галасно святкуючи побиття Розуму своїм підопічним. Тож, раптова відмова Людини від послуг Прихильності Світу видається абсолютно несподіваною та непослідовною. Головний герой пояснює таку переміну тим, що він відчув сором та докори сумління. Однак, рішучості Людини у її прагненні повернутися під опіку Розуму вистачає лише на три дні. Привабливість Пороків виявляється для неї на разі непереборною.

Ідейна двополюсність твору знаходить свій вияв і у мовній площині п'єси Медвола. Так, її текст рясніє антитезами¹⁰: good-bad; virtue-vice; Reason-Sensuality; man-beast; reason-folly; flesh-spirit тощо. Засобом підсилення ідеї протистояння сил добра і зла у п'єсі виступає також ритміко-мелодійний малюнок тексту. В промовах Природи, Розуму, Чеснот рядок відчутно довший, ніж у репліках Пороків. При чому партії Пороків, а також Людини, коли вона підпадає під їхній вплив, містять розмовні звороти та лексику стилістично-зниженого реєстру (як-от: «Ah Sensualyte, welcome by thys day./ What tydyngys? Good?»; «He ys besy – harke in your ere»; «I pray the tell me, whyche way shall I hold? / Wyll ye sw thys horsон cocold? [17] та багато ін.

У другій частині п'єси подієвий цикл мораліте (моральне падіння – каяття – спасіння) відбувається вдруге. Цього разу Пороки прагнуть діяти обережніше та, водночас, підступніше, аби не відштовхнути Людину від себе. Вони, зокрема, беруть собі інші імена. Цей художній прийом, безперечно, лише додає барв та відтінків до ігрової ситуації, наявної у творі Медволла. Так, Гордіня видає себе за Поклоніння (Wurshyp), переводячи, таким чином, зміст алегорії з площини мирської суєтності до сфери духовно-релігійного служіння. Ліннощі перетворюються на Невимушеність (Ease), Гнів на Мужність (Manhood), Ненажерливість на Добре Товариство (Good Felyshyp) та ін. [18]. Проте, Розум не здається, він мобілізує Чесноти на боротьбу за Людину.

Слід зазначити, що Чесноти з'являються одна по одній лише наприкінці п'єси. Завдання, що кожна з них дає Людині, спрямоване проти впливу відповідного Пороку. Чесноти по черзі звертаються до Людини із короткими промовами, даючи їй поради, як очиститися від гріха і повернутися до праведного життя. У фінальному діалозі з Розумом, Людина зазначає, що мала також зустріч зі Сповіданням та Щирим Каяттям і вчинила відповідно до їхніх настанов. Цікаво, що, за її власним визнанням, Людина переходить на бік Розуму та Чеснот не через внутрішні переконання, а через вік. Як зазначалося ще на початку твору, до сорока років Людина перебуває під владою Чуттєвості, і цьому неможна зарадити. Таким чином автор робить акцент на думці про те, що все живе, у тому числі і людина, підпорядковується, насамперед, законам природи.

У своїй відомій монографії, що присвячена проблемі художньої структури народної драми у тюдорівській Англії, Д. Бевінгтон зазначає, що драматичні вистави тих часів (зокрема, мораліте) будувалися на принципі чергування сцен з позитивними та негативними персонажами. Це давало можливість акторським трупам складом до восьми виконавців розігравати п'єси, в яких було значно більше дійових осіб. Справа у тім, що один і той самий актор міг виходити на сцену у двох, а іноді у більшому числі ролей [19: 5]. Така структура твору тільки підсилювала його антиномічну ідейну сутність, відповідно до якої життя представлялося як протистояння сил добра і зла в душі людини.

Що ж до мораліте *Природа*, то слід зазначити, що в даному випадку чергування епізодів за участю Пороків і Чеснот, відсутнє як таке. Чесноти представлені лише наприкінці твору, і після їхніх промов Пороки на сцені вже не з'являються. Тож, у мораліте Медволла увага приділяється майже виключно проблемі негативного впливу Пороків на Людину. Єдиною силою, яка протистоїть Порокам протягом усієї п'єси від її початку до кінця, є Розум. Саме він, у своєму прагненні утримати Людину від гріхопадіння, виступає головною загрозою для всіх Пороків. Людина ж зрештою визнає його верховенство не тому, що так їй велить сумління чи через будь-які інші переконання, а тому, що вік віддаляє її від Чуттєвості та пов'язаних із нею насолод.

Таке возвеличення розумової діяльності, а також цілком раціональне пояснення причини навернення Людини на шлях добра природними процесами старіння вкладається у нові гуманістичні уявлення¹¹ про людину і світ, розповсюдження яких стало важливою передумовою на шляху до формування основних світоглядних засад культури Новочасся в Англії. Окрім того, у п'єсі показано, що особа, наділена владою, так само існує за законами природи, як і будь-яка інша істота на землі.

Таким чином, тема влади в мораліте Г. Медволла розкривається в мотивах боротьби за вплив на Людину двох груп алегоричних персонажів (Пороків, з одного боку, та Розуму

і його помічників, з іншого), а також у викладенні їхніх поглядів на процес виховання правителя. У творі наголошується на тому, що монарша особа, як і будь-яка людина, має керуватися Розумом. Водночас, Природа наділила Людину почуттями. І хоча вплив Чуттєвості може бути для Людини руйнівним, позбавитися його можна лише з віком.

Фактично, в мораліте *Природа* Генрі Медволла Розум посідає місце сил добра, що зазвичай у творах цього жанру представлені сімома Чеснотами. Тож, хоча антиномічна ідейно-структурна основа мораліте тут збережена, головний конфлікт у п'єсі Медволла перенесено зі сфери моралі у площину раціонального обґрунтування фізіологічних змін, що відбуваються з Людиною. Адже розв'язання конфлікту зумовлене тим впливом, що його здійснюють на головного героя твору Розум і Вік.

Як видається, таке ідейне новаторство Г.Медволла в мораліте *Природа* слугує переконливим поясненням жвавого інтересу до твору, що був написаний наприкінці XVст., з боку англійських гуманістів і літераторів доби Відродження. Зокрема, п'єса привернула до себе увагу Вільяма Растелла, котрий став її першим видавцем. Через шість років після того, як мораліте *Природа* побачило світ, батько Вільяма Растелла, відомий англійський правник, видавець, літератор, суспільний діяч Джон Растелл був страчений за наказом Генріха VIII. Тож, вочевидь, в часи, коли небезпечно мати думки чи переконання, які розходяться з владною позицією, особливої актуальності набувають твори, що несуть в собі заклик до людини (зокрема, і до монаршої особи) керуватися розумом, бути поміркованою та розважливою у своїх діях, а також висловлюють надію на те, що будь-яка людина з віком дорослішає і мудрішає. Саме таким є ідейний заклик у мораліте *Природа*, що було написано в роки, які передували глибокому реформуванню англійської церкви і суспільного життя країни в цілому. Як думається, злободенність мораліте Г.Медволла вирізняє його з-поміж інших творів цього жанру, в яких зазвичай конфлікт ставиться і вирішується у максимальній абстрагованій від суспільних контекстів морально-філософській площині.

1. Мораліте *Замок Стійкості* (*Castle of Perseverance*, «perseverance» – також наполегливість чи завзятість) було створено у 1390-1405рр. [див.: 20: xvii]. За іншими відомостями, близько 1425р. [21: 4].
2. Відомі також англійські мораліте, написані латиною. Так, зокрема, сучасник Медволла Томас Чондлер (Chaundler), ректор Оксфордського університету, був автором мораліте *Liber apologeticus* (бл.1460). Взагалі ж першим англійським мораліте, що дійшло до наших днів, щоправда, лише у фрагментарному вигляді, вважається п'єса *Гордість Життя* (*The Pride of Life*, бл.1350) [див.: 22: 669].
3. Як відомо, вперше заборону використовувати релігійну тематику в театральних виставах було проголошено наказом англійського Парламенту від 1543 року. Однак, існують свідчення на підтвердження того, що «моральні ігри» ставилися і надалі, зокрема, при дворі Слизавети I та пізніше – Якова I [див.: 23: 339].
4. У своїй дисертації сучасна британська дослідниця Ф.Данлоп на матеріалі п'яти п'єс тюдорівської доби (*Природа*, *Фулгенція і Лукреція*, *Світ і Дитина*, *Юність*, *Калісто і Мелебея*) розмірковує над тим, як у них зображено процес дорослішання та виховання представника англійської аристократії. Дослідницю також цікавить те, яким чином драматизована розробка цієї теми корелюється з ідеєю зростання та дорослішання, як вона представлена у філософських творах, а також у правових, медичних та ін.

- документах доби [24]. Поводження в суспільстві молодшої людини з аристократичного середовища – спільна тема для п'яти названих творів. І вперше вона набуває свого виразного звучання саме у п'єсах Г.Медволла.
5. Цікаво, що далі в тексті драми Чуттєвість названо Божевіллям чи Безглуздістю (Folly) [25].
  6. Надокучливість Розуму і Невинності Чуттєвість виражає у такому порівнянні: «That one chatreth lyke a rye, that other lyke a jay» [26].
  7. В ході представлення Людини Світові, яке бере на себе Розум, знаходить свій вияв обізнаність драматурга із протоколом та придворним етикетом [про професійні навички Медволла, що даються взнаки в обох його творах детальніше див.: 27: 16].
  8. Принагідно зазначимо, що мова пороків у п'єсі *Природа* рясніє вуличним сленгом, лексикою представників «міського дна», подібною до манери висловлювання багатьох мешканців рідного для Медволла Саутворка [28: 16].
  9. Див., приміром: “Hark syrs, me longeth sore/ To here some newelte”, “Har what may har”, “The mater ys cok sure” [29] тощо.
  10. У тексті мораліте Г.Медволла також є чимало порівнянь та метафор (пр., «As a brute best that lakketh reson?»; «here cometh Pryde/ As crank as ресок»; Тілесне Жадання так говорить про те, що йому важко було б зібрати всіх своїх компаньйонів в одному місці: «I had lever kepe as many flese/ Or wyld hares in an opyn lese» [30] та ін.
  11. Про гуманістичні ідеї, що знайшли своє вираження в мораліте Медволла *Природа* див., зокрема: [31: 47]. Про наявність у п'єсі Медволла елементів нового вчення та прикладів актуальних гумористичних ситуацій («episodes of realistic humour») йдеться також у дослідженні Ф.Боаса [32: 3].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. *Schell E.T., Shucher I.J.D.* Introduction / Edgar T. Schell, Irvine J.D. Shucher // *English Morality Plays and Moral Interludes* / [Ed.by E.T.Schell and I.J.D.Shuchter]. – NY: Holt, Rinehart and Winston, Inc., 1969. – P.v-xxv.
2. Ibid.
3. *Medwall H.* Nature [Електронний ресурс] / Henry Medwall. – Режим доступу: <http://ota.oucs.ox.ac.uk/scripts/download.php?approval/=ed65c44439cccf4ca4>
4. *Hopper V.F., Lahey G.B.* Introduction / **Vincent F. Hopper, Gerald B. Lahey** // *Medieval Mystery Plays, Morality Plays and Interludes* / [Ed.by V.F.Hopper and G.B.Lahey]. – NY: Barron's educational series, inc., 1962. – P.1-68.
5. *Medwall H.* Op.cit.
6. Ibid.
7. Ibid.
8. Ibid.
9. Ibid.
10. Ibid.
11. Ibid.
12. Ibid.
13. Ibid.
14. Ibid.

15. Ibid.
16. Ibid.
17. Ibid.
18. Ibid.
19. *Bevington D.M.* From *Mankind* to Marlowe. Growth of structure in the popular drama of Tudor England / David M. Bevington. – Cambridge: Harvard University Press, 1962. – 310p.
20. *Schell E.T., Shucher I.J.D.* Op.cit.
21. *Wilson F.P.* The earlier Tudor Morality and Interlude / F.P.Wilson // The Oxford History of English Literature/ [Ed.by G.K. Hunter]. – Oxford: Clarendon Press, 1969. – P.1-46.
22. *Gray D.* Later Medieval English Literature / Douglas Gray. – Oxford: Oxford University Press, 2008. – 712p.
23. *Алексеев М.П.* Литература средневековой Англии и Шотландии / Михаил Павлович Алексеев. – М.: Высш.шк., 1984. – 351с.
24. *Dunlop F.S.* The Late Medieval Interlude. The Drama of Youth and aristocratic Masculinity / Fiona S. Dunlop. – York: York Medieval Press, 2007. – 141p.
25. *Medwall H.* Op.cit.
26. Ibid.
27. *Nelson A.H.* Introduction / Alan H. Nelson // The Plays of Henry Medwall/ Ed. by A.H.Nelson. – Tudor Interludes/ [General Editors M.Axton and R.Axton]. – Cambridge: D.S.Brewer, 1980. – P.1-30.
28. Ibid.
29. *Medwall H.* Op.cit.
30. Ibid.
31. *Nicoll A.* British Drama. Fifth edition revised and reset / Allardyce Nicoll. – London: George G.Harrap and Co. Ltd., 1969. – 365p.
32. *Boas F.S.* An Introduction to Tudor Drama / Frederick S. Boas. – Westport: Greenwood Press, Publishers, 1977. – 176p.

Стаття надійшла до редакції 11.07.13

Е. Лилова, канд.філол.наук, доцент
 Университет «Медитеран», г. Подгорица, Черногория

**АЛЛЕГОРИЧЕСКАЯ АНТИНОМИЯ «ПОРОКИ-ДОБРОДЕТЕЛИ»
 КАК ИДЕЙНО-СТРУКТУРНАЯ ОСНОВА МОРАЛИТЕ
 (НА МАТЕРИАЛЕ ПЬЕСЫ ГЕНРИ МЕДВОЛЛА «ПРИРОДА»)**

В статье рассматривается антиномическая основа художественной структуры и проблемно-тематического комплекса моралите Г.Медволла «Природа». Выявлено, что Медволл в своем произведении отказывается от принципа чередования сцен с Пороками и Добродетелями, которые обычно ведут борьбу за душу Человека в моралите. Главной силой, противостоящей Порокам во главе с Чувственностью, является Разум. Яростное

противостояние двух антиномических идентичностей утрачивает свою остроту благодаря возрасту, в котором Человек больше не может безоглядно находиться в плену Пороков. Таким образом, разрешение конфликта в моралите «Природа» осуществляется скорее в плоскости умственно-физиологической активности Человека, чем в плоскости морали, что делает произведение близким идеям нового гуманистического учения.

В ходе развития конфликта в моралите Медволла «Природа» на первый план выходит тема властвования, подчинения другого своей воле. Эта тема находит свое развитие в мотивах борьбы противоположных сил за душу Человека, а также в изложенных в пьесе взглядах на принципы воспитания монарха.

Ключевые слова: моралите, драматургическая структура, тема власти, антиномические идентичности, Пороки, Добродетели, Чувственность, Разум.

O. Lilova, PhD, associate professor
“Mediteran” university, Podgorica, Montenegro

ANTINOMY “VICES-VIRTUES” AS A THEMATIC AND STRUCTURAL BASIS OF MORALITY PLAYS (ON THE MATERIAL OF NATURE BY H.MEDWALL)

The antinomy in the dramatic structure of H.Medwall’s morality «Nature» is under consideration in the article. It’s shown that Medwall rejects the idea of altering scenes with Vices and Virtues that usually fight for the Man’s soul in moralities. At the same time the author introduces Reason as the main force that opposes Vices guided by Sensuality. The passionate struggle of the two antinomies loses its vehemence thanks to the age at which the Man can no longer enjoy the Vices’ company. In such a way the conflict in «Nature» is resolved in the sphere of the Man’s rational and physical activity rather than in the sphere of moral values, which makes the play close to new humanistic ideas.

In the process of the conflict development the theme of subordinating the others to one’s will is emphasised. This topic is revealed in the motives of the opposite forces’ struggling for the Man’s soul as well as in the principles of upbringing a monarch.

Key words: morality, dramatic structure, the theme of power, antinomic identities, Vices, Virtues, Sensuality, Reason.